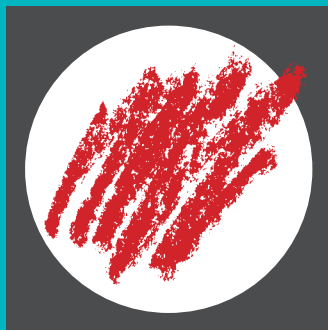
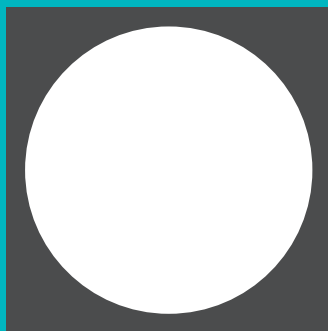

Gemeenteraadsverkiezingen 2018

MEMORANDUM

lokaal
mondiaal
beleid

Perspective
2030

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

INHOUD

Inleiding	3
DEEL I – Memorandum – Gemeenteraadsverkiezingen 2018	4
Context	5
Ambitie voor de toekomst, 2025 en verder.	6
Aanbeveling 1: iedereen aan boord	6
Aanbeveling 2: voorzie mensen en middelen	7
Aanbeveling 3: wees een mondiale gemeente	10
Conclusie	13
2 DEEL II – Handleiding – Aan de slag in je eigen gemeente of stad	14
1. Een eisenbundel opmaken	15
1.1 Het beleid evalueren	15
1.2 Aanbevelingen formuleren	16
2. Wegen op het beleid	19
3. Het beleid opvolgen	21
TIJDLIJN	22

COLOFON

Een publicatie van 11.11.11 – Koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging

Redactie: Gwen Vandebosch • **Eindredactie:** Marieke Bastiaens

Vormgeving: Metronoom - Betty Bex

Op 14 oktober 2018 trekt de Belgische kiezer opnieuw naar de stembus om lokale bestuurders aan te duiden. De politieke partijen werken momenteel al volop de krijtlijnen uit voor de beleidslijnen die zij voor de toekomst zien. Maar ook wij, vrijwilligers van de noord-zuidbeweging, en alle andere geëngageerde burgers, kunnen nadenken over onze visie op het gemeentelijke/stedelijke beleid en over hoe we onze gemeente of stad graag zien evolueren in de toekomst.

En dit is niet onbelangrijk. Een duurzame en solidaire samenleving begint immers op lokaal niveau. De gemeente of stad is de plek waar mensen samen leven, wonen, naar school gaan en werken. Het is de plek waar het beleid gerealiseerd wordt, waar we allen voelen hoe onze samenleving ervoor staat en waar vorm gegeven wordt aan de omgeving waarin we leven. Kortom, een gemeente- of stadsbestuur is het beleidsniveau dat het dichtst bij de burger staat.

Sinds de vorige verkiezingen is er veel veranderd, ook op het vlak van de gemeentelijke ontwikkelingsamenwerking en haar noord-zuidvisie.¹ Door de technologische evolutie en de globalisering leven we meer dan ooit in een mondiale samenleving. Het Zuiden is in onze eigen contreien voelbaarder dan ooit. Door het internet en de (sociale) media weten we hoe het eraan toegaat in andere delen van de wereld. Ontwikkelingen in de transportsector hebben ervoor gezorgd dat we ons nu vlot op enkele uren tijd naar de andere kant van de wereld kunnen begeven. Dit heeft ons geleerd dat de problemen van het Zuiden niet enkel van het Zuiden zijn. We zijn immers allemaal verbonden. Beslissingen hier hebben invloed op het leven van mensen en leefmilieus aan de andere kant van de wereldbol. En problemen daar hebben invloed op onze samenlevingen hier in het Noorden.

3

Met andere woorden, het is nog nooit zo belangrijk geweest om bij elke beleidskeuze die we maken een mondiale bril op te zetten.

In dit memorandum geeft 11.11.11, de koepel van de Noord-Zuidbeweging, aanbevelingen voor een sterk lokaal mondiaal beleid voor de volgende legislatuur in gemeenten en steden. Het is tegelijk een handleiding die je als vrijwilliger kan omzetten in een lokale vertaling, eigen aan de gemeente of stad waarin je woont. Ook politici die de ambitie tonen om het beleid in de komende legislatuur uit te tekenen kunnen dit memorandum gebruiken als inspiratiebron, net als alle burgers die willen stemmen voor beleidsmakers die kiezen voor een vreedzame, duurzame en sociaal rechtvaardige wereld.

1

MEMORANDUM

Gemeenteraadsverkiezingen 2018

CONTEXT

In september 2015 ondertekende België de Agenda 2030, de ambitieuze duurzaamheidsagenda van de Verenigde Naties. Deze agenda, ook wel bekend als de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable

Development Goals (hierna SDGs), bevat zeventien concrete doelstellingen om te komen tot een meer rechtvaardige, duurzame en vreedzame wereld tegen 2030. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen gaan over armoedebestrijding, onderwijs, water, gendergelijkheid, duurzame consumptie en productie, klimaatverandering, ongelijkheid, vrede, enzovoort.² Ze omvatten met andere woorden elk aspect van ons leven en onze planeet.

De Verenigde Naties trachten met deze agenda een internationaal politiek antwoord te bieden op de wereldwijde druk op de economische, ecologische en sociale systemen. Premier Michel noemt de Agenda 2030 terecht "een kompas voor de komende vijftien jaar".

5

De geest van de agenda, 'laat niemand in de kou staan', erkent de mondiale verbondenheid van vandaag: we leven allen in dezelfde wereld. De realisatie van de doelstellingen is dus een opdracht voor iedereen, in alle landen, voor alle overheidsniveaus en voor alle lagen van de samenleving.

De volksvertegenwoordigers die na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 aan het roer zullen staan van onze gemeenten en steden, bepalen het lokale beleid van 2020 tot en met 2025. Erop toezien dat ze deze doelstellingen behalen tegen 2030, zal dus een cruciale opdracht zijn voor onze nieuwe lokale besturen.

11.11.11 roept onze toekomstige burgemeesters en schepenen op om de Agenda 2030 als leidraad te nemen bij de opmaak en uitvoering van de beleidsplannen voor 2020-2025. Het is belangrijk dat de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen een ambitieuze lokale invulling krijgen. Gemeenten en steden moeten hen gebruiken als dé hefboom om een antwoord te bieden op de mondiale uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden.

AMBITIE VOOR DE TOEKOMST, 2025 EN VERDER

1 AANBEVELING 1: IEDEREEN AAN BOORD

De zeventien SDGs hebben het potentieel om armoede en onrechtvaardigheid te bestrijden op een structurele en omvattende manier. Daarvoor is het belangrijk dat de Agenda 2030 niet enkel opgenomen wordt in het beleidsdomein Noord-Zuid, maar in de beleidsplannen van alle diensten van de gemeente. De agenda is immers ondeelbaar en moet beleidsoverschrijdend aangepakt worden. Ook andere beleidsdomeinen dragen met hun keuzes over aankoop, mobiliteit, energievoorziening, infrastructuur, ruimtelijke ordening, enzovoort al dan niet bij aan een duurzamere gemeente in een duurzamere wereld. Het is dus van belang om de SDGs bij de opmaak van nieuwe beleids- en beheerscycli³ transversaal in het beleid te implementeren.

Het is met andere woorden noodzakelijk dat het volledige college van burgemeester en schepenen zich schaaft achter de Agenda 2030 als rode draad voor de nieuwe beleidsplannen. Het gemeente- of stadsbestuur moet er bewust voor kiezen om met het volledige bestuur en de administratie werk te maken van de realisatie van deze doelstellingen. De thema's en de universaliteit van de verschillende doelstellingen moedigen ook aan om over het muurtje te kijken en allesomvattend aan de slag te gaan.

6

SLEUTELAANBEVELINGEN

- **Het college van burgemeester en schepenen gebruikt de Agenda 2030 als leidraad voor de opmaak van de beleids- en beheerscycli 2020-2025.**
- **De gemeente gaat in gesprek met het middenveld voor de opmaak en uitvoering van haar beleid en toont ambitie voor 2025 en verder.**
- **De gemeente neemt haar rol op in de realisatie van de SDGs en weegt op het internationale beleid door samen te werken met andere steden en gemeenten.**

Daarnaast is het belangrijk dat het bestuur sterke externe partnerschappen aangaat. De Agenda 2030 is uitdagend en vraagt gedurfde keuzes. Er is ontzettend veel expertise in het maatschappelijke middenveld en bij bedrijven. Een gemeente kan enkel winnen door naar hen te luisteren en hen te betrekken bij en te bevragen over de opmaak van het beleid. Bovendien vergroot een participatieve beleidsopmaak het draagvlak voor de beleidskeuzes.

Door de cruciale rol van steden en gemeenten in de realisatie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen winnen lokale besturen ook aan belang op het internationale toneel. Een kans die ze zeker moeten grijpen. We moedigen steden en gemeenten aan om het duurzaamheidsverhaal uit te dragen en samen te wegen op het internationale beleid.

Dit kan door onderling ervaringen uit te wisselen, door zich actief te verenigen in brede netwerken (bv. Eurocities⁴) en door een signaalfunctie op te nemen en zich samen met andere gemeenten en steden achter lokale campagnes te scharen (bv. TTIP-vrijd gemeente⁵, FairTradeGemeente, klimaatneutrale gemeente).

7

2 AANBEVELING 2: VOORZIE MENSEN EN MIDDELEN

De Verenigde Naties berekenden dat de totale investeringskost voor de realisatie van de Agenda 2030 2,5 triljoen US dollar bedraagt.⁶ Gemeenten en steden dienen daar een stukje aan bij te dragen. Hiermee moeten ze rekening houden bij de opmaak van hun begroting 2020-2025. Ze moeten immers structurele veranderingen doorvoeren en een andere, beleidsoverschrijdende manier van werken implementeren. Een degelijk beleid veronderstelt dus bovendien de nodige mensen en middelen om het uit te voeren.

Het is belangrijk om een interne werkgroep of een 'mondiale ambtenaar' aan te stellen. Die kan de coördinatie opnemen en de vele bestuurlijke initiatieven, de begroting en de transversale samenwerking tussen de diensten bewaken. Deze ambtenaar of ambtenaren moeten voldoende ruimte krijgen in hun takenpakket om hieraan te werken.

De SDGs bevatten een specifieke doelstelling om de mondiale verbondenheid te concretiseren: SDG 17, partnerschap. Deze doelstelling stimuleert wereldwijde samenwerking om overal duurzame ontwikkeling te realiseren. De ontwikkelde landen moeten hun verbintenissen aangaande officiële ontwikkelingshulp dus ten volle implementeren,

SLEUTELAANBEVELINGEN

- De gemeente stelt een interne werkgroep of mondiale ambtenaar aan om het overzicht van de bestuurlijke initiatieven te bewaken en te coördineren.
- De gemeente behoudt een apart budget voor ontwikkelingssamenwerking voor de ondersteuning van projecten in het Zuiden en/of om lokale organisaties te ondersteunen die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling wereldwijd.
- De gemeente werkt aan een evenwichtig subsidiereglement voor de verdeling van de beschikbare publieke middelen voor ontwikkelingsamenwerking.

waaronder de verbintenis om 0,7% van hun bruto nationaal inkomen te besteden aan ontwikkelingsamenwerking.

De gemeente of stad moet bijgevolg een voldoende hoog budget voor ontwikkelingssamenwerking voorzien om te investeren in projecten en initiatieven in het Zuiden en/of om organisaties te ondersteunen die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling wereldwijd. Door betekenisvolle (kwalitatieve én kwantitatieve) vooruitgang te boeken in het budget voor ontwikkelingssamenwerking, richting 0,7% van de gewone begroting als symbolisch streefcijfer, kan de gemeente of stad België helpen om de 0,7%-norm te halen.⁷

8

Bij de besteding van de gemeentelijke budgetten voor ontwikkelingssamenwerking is het wenselijk om de uitgaven voor de noord- en zuidwerking evenwichtig te verdelen. Een visie en afspraken hierover kunnen vastgelegd worden in subsidiereglementen. De beleidsvisie voeden vanuit de lokale realiteit en met participatie en inspraak van het maatschappelijke middenveld is onontbeerlijk. Zo kan de gemeente of stad gefundeerde beslissingen nemen over de besteding van de beschikbare publieke middelen.

We bevelen een evenwichtige verdeling tussen volgende luiken aan:

- **Noordwerking**
 - Educatie en sensibilisering over mondiale thema's
 - Werkingsmiddelen voor noord-zuidorganisaties en de Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking
- **Zuidwerking**
 - Steun aan structurele hulp en de programma's van ngo's
 - Steun aan projecten van 4de Pijlers (particuliere initiatieven of kleinschalige projecten opgezet door individuen uit de gemeente)
 - Steun aan mensen die korte engagementen aangaan in het Zuiden (stages van studenten, jeugdwerkers, enzovoort)
- **Noodhulp en visie over noodhulp**
- **11.11.11 als gemeenschappelijke campagne van de noord-zuidbeweging (of een nominatieve bijdrage aan 11.11.11 als koepelorganisatie)**

3 AANBEVELING 3: WEES EEN MONDIALE GEMEENTE

We stipten het al enkele keren aan: door de globalisering is de wereld dichter bij huis dan ooit. We zijn ons bewust van de gevolgen die de klimaatverandering met zich meebrengt, van de grote ongelijkheden die bestaan binnen landen, maar ook tussen landen onderling, en van het recordaantal mensen die sinds de Tweede Wereldoorlog hun land ontvluchtten door conflicten en oorlogen. Een lokaal bestuur dat wil bijdragen aan een duurzame wereld neemt zijn verantwoordelijkheid op voor de mondiale uitdagingen.

In de Agenda 2030 horen bij elke doelstelling duidelijke interne en internationale subdoelstellingen. Dit zijn specifieke aanbevelingen die moeten leiden tot meer ontwikkeling, met speciale aandacht voor de ontwikkelingslanden.

Vier inhoudelijke aspecten zijn essentieel om een lokaal mondiaal beleid te realiseren:

1. De gemeente sensibiliseert over internationale onrechtvaardigheid en het belang van duurzame ontwikkeling

- 10** Een heldere communicatie over en juiste beeldvorming van de mondiale uitdagingen die voor ons liggen, bevorderen een correcte houding en inzichten omtrent duurzame ontwikkeling en (inter)nationale solidariteit. Die solidariteit en het draagvlak voor duurzame verandering kunnen enkel tot stand komen indien de bevolking zich voldoende bewust is van de oorzaken van de huidige ongelijkheden, de impact van haar eigen gedrag en de structurele veranderingen die nodig zijn. Daarvoor is het essentieel dat mensen toegang hebben tot correcte informatie, dat ze via laagdrempelige activiteiten betrokken raken bij mondiale thema's en dat ze mee nadenken over en mee werken aan oplossingen. Communicatie en participatie zijn met andere woorden essentieel.

Elke burger moet doordrongen zijn van de nieuwe Agenda 2030, want werken aan een duurzame, solidaire en leefbare wereld is een opdracht voor iedereen. Educatie en sensibilisering zijn gedeelde taken van de overheid, het onderwijs en educatieve organisaties.⁸ Gemeenten die werk willen maken van een duurzaam bewustzijn bij hun burgers, investeren in mondiale vorming en wereldburgerschapeducatie, besteden aandacht aan de positieve impact van cultuur op ontplooiing en zelfontwikkeling en bieden waar mogelijk handelingsperspectieven aan.

De gemeente kan sensibiliseren via verschillende inrijpoorten. Er zijn de beschikbare gemeentelijke kanalen om te communiceren: de gemeentewebsite, het infoblad of vlaggen en affiches aan het gemeentehuis. Maar ook cultuur is communicatie: tentoonstellingen over actuele thema's in de bibliotheek of mondiale dansvoorstellingen in het cultureel centrum zijn moge-

lijkheden om mensen te bereiken. En laten we de jongeren niet vergeten. De meeste organisaties die duurzaamheid een warm hart toedragen, bieden educatieve pakketten of spellen aan voor de jongsten onder ons. Als mondiale gemeente stimuleer je dit aanbod samen met de jeugdraad in jeugdverenigingen, bij de jeugdbeweging, via de Grabbelpas, enzovoort.

2. De gemeente erkent de toegenomen diversiteit en implementeert een menswaardig lokaal migratie- en diversiteitsbeleid

Zowel in eigen land, maar zeker ook in landen waar conflictsituaties de bovenhand nemen, blijft het belangrijk dat we ijveren voor vreedevolle samenlevingen. Fundamentele vrijheden moeten wereldwijd beschermd worden en geweld en corruptie teruggedrongen. Op lokaal niveau is het belangrijk dat de gemeente actief inzet op sociale cohesie, met bijzondere aandacht voor samenleven in de publieke ruimte. Door de migratie van de laatste jaren kennen onze wijken meer en meer diversiteit. In plaats van dit angstig te willen tegenhouden en terugdringen, kunnen we dit omarmen en erkennen dat zich vrij verplaatsen een fundamenteel recht is. De toegenomen diversiteit in onze contreien is een kans tot culturele verrijking. Mensen met verschillende etnisch-culturele achtergronden brengen een nieuwe dynamiek mee, maken het ons gemakkelijker om verbinding te maken met andere regio's in de wereld en brengen nieuwe kennis en perspectieven aan.

Het is belangrijk dat burgers weten en begrijpen waarom mensen naar onze contreien migreren. In een wereld die in snel tempo verandert en globaliseert is dit van vitaal belang. De gemeente, het overheidsniveau dat het dichtst bij de burger staat, kan hier een belangrijke rol in opnemen door eerlijk te communiceren over de redenen waarom mensen vrijwillig (economische redenen) of onvrijwillig (klimaatverandering, conflict, ongelijkheid ...) migreren. Ze kan actief inzetten op sociale cohesie door gemeenschappelijke ontmoetingsruimtes in te richten en events te organiseren, buddysystemen voor nieuwkomers te ondersteunen, een passend woningaanbod te ontwikkelen, enzovoort. De gemeente heeft de taak om te zorgen voor een menswaardig lokaal migratiebeleid dat mensen die hier toekomen, meestal na een moeilijke tocht, een warme welkom biedt.⁹

11

© FLICKR – OREGONDOT

3. De gemeente werkt aan haar eigen ecologische impact op de rest van de wereld

De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen gaan over economische, sociale en ecologische vooruitgang en deze drie dimensies zijn niet van elkaar los te koppelen. Ieder mens moet toegang krijgen tot basisvoorzieningen als water, onderwijs, gezondheidszorg en energie. Maar als we de sociale en economische vooruitgang alle kansen willen geven, moeten we ingrijpende maatregelen nemen om onze manier van leven af te stemmen op de grenzen van onze planeet.

De klimaatverandering treft ons allemaal, maar de ontwikkelingslanden het hardst. Daar ondervinden mensen nu al elke dag de gevolgen van aanhoudende droogte, overstromingen en extreme weersomstandigheden. Nochtans dragen deze landen amper bij tot de opwarming van onze aarde. We mogen het Zuiden niet de rekening laten betalen van ons eigen falen in de strijd tegen de opwarming van de aarde. Dat begint ook in onze eigen stad of gemeente.

De gemeente kan bijvoorbeeld banken en pensioenfondsen aanmoedigen om investeringen in fossiele brandstoffen stop te zetten ten voordele van hernieuwbare energie. Ze kan er ook voor kiezen om enkel nog via ethische beleggingsfondsen te bankieren.¹⁰ Daarnaast kan ze het engagement opnemen om haar CO₂-uitstoot aanzienlijk te verminderen. Dat wordt ook zo vooropgesteld in het 'Burgemeestersconvenant'¹¹, een initiatief van de Europese Commissie. Verschillende Vlaamse gemeenten hebben dit ondertussen al ondertekend. Het komt er nu voor hen op aan om hier een zeer sterk en ambitieus actieplan aan te koppelen en het uit te voeren.¹²

12

Meer dan de helft van de wereldbevolking woont vandaag in steden. Tegen 2050 zal dat stijgen tot 70% van de mensen. Steden in de hele wereld denken na over deze immense uitdaging. Ze ontwikkelen steeds vaker een voedselbeleid voor hun stad. Daar ligt een kans voor boeren in stedelijk, voorstedelijk en landelijk gebied. Zij kunnen tegelijk de groeiende steden voeden, hun leefomstandigheden verbeteren en de voedselproductie en -consumptie duurzamer maken.¹³

4. De gemeente kiest voluit voor een duurzaam aankoopbeleid

De inkomensongelijkheid moet naar omlaag en er moet werk worden gemaakt van sociale bescherming, rechtvaardige fiscaliteit en eerlijke handel. Op wereldvlak is er nood aan een betere regulering van de financiële markten en instellingen en aan een versterkte en eerlijkere positie van de ontwikkelingslanden in de mondiale besluitvorming. Alleen zo kunnen we gelijkheid tussen landen bewerkstelligen en duurzame welvaart voor iedereen verzekeren.

De gemeente kan haar steentje bijdragen aan deze internationale sociale rechtvaardigheid door voluit te kiezen voor een duurzaam aankoopbeleid. Dit betekent dat ze strenge duurzaamheidscriteria opneemt in haar aankoopbeleid en die voorrang geeft op 'de laagste prijs' bij haar gunningen. Zo stimuleert ze bedrijven die willen meedingen met openbare aanbestedingen om hun productie duurzamer te maken.¹⁴

SLEUTELAANBEVELINGEN

- De gemeente sensibiliseert over internationale onrechtvaardigheid en het belang van duurzame ontwikkeling.
- De gemeente erkent de toegenomen diversiteit en implementeert een menswaardig lokaal migratie- en diversiteitsbeleid.
- De gemeente werkt aan haar eigen ecologische impact op de rest van de wereld.
- De gemeente kiest voluit voor een duurzaam aankoopbeleid.

Strenge duurzaamheidscriteria nemen zowel sociale als ecologische impact in aanmerking. Ze omvatten de arbeidsomstandigheden, gendergelijkheid, sociale bescherming en milieu-impact gedurende de volledige levenscyclus van een product. Er bestaan verschillende labels op de markt (Fairtrade, Fair Wear Foundation, enzovoort)¹⁵ en er zijn veel deskundige organisaties (Oxfam-Wereldwinkels, enzovoort) die gemeenten kunnen ondersteunen. Ook bij VVSG kan de gemeente terecht voor begeleiding bij een duurzaam aankoopbeleid.¹⁶ Deelname aan verschillende

middenveldcampagnes (Schone Kleren Campagne¹⁷, FairTradeGemeente¹⁸, enzovoort) kan het traject en de bewustmaking vergemakkelijken.

Daarnaast kan de gemeente ook waakzaam zijn voor de sociale en ecologische gevolgen van projecten in het Zuiden binnen haar stedenbanden en bij de financiële ondersteuning van projecten in het Zuiden.

CONCLUSIE

Overall ter wereld leven mensen in steden en gemeenten. Het is de omgeving waarin we leven, onze voeding produceren en consumeren en zuivere lucht willen inademen. Het is de plek waar mensen opleidingskansen krijgen en werk zoeken en dat hopelijk ook vinden. De Agenda 2030 is een internationale agenda, maar de doelstellingen worden enkel gerealiseerd als we ervoor gaan in onze steden en gemeenten. De gemeenteraadsverkiezingen in 2018 bieden ons de kans om als mensen en instellingen werk te maken van een sterke en duurzame toekomst voor iedereen.

2

HANDLEIDING

Aan de slag in je eigen gemeente of stad

1. EEN EISENBUNDEL OPMAKEN

De gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2018 zijn een ideale gelegenheid om beleidsadvies te geven aan lokale beleidsmakers. Je kan dit doen met een eisenbundel of memorandum, of met een document dat je zelf een naam geeft. Maak je deel uit van een GROS (Gemeentelijke Raad voor Ontwikkelingssamenwerking), dan is dit de plek om aan de slag te gaan. De GROS is een erkende adviesraad en heeft zelfs als opdracht om advies te verlenen aan het beleid, zowel op vraag als op eigen initiatief.

Hoe kan een mondiaal beleid in jouw gemeente eruitzien?

Bij deze vraag betrek je het best alle adviesraden in jouw gemeente en/of andere lokale organisaties en burgerinitiatieven. Een transversale visie maakt immers onomstotelijk deel uit van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (zie p. 6). En duurzame ontwikkeling is een uitdaging en opportuniteit voor alle geëngageerde burgers.

Samen aan een mondiale eisenbundel werken, is ook een hefboom voor meer samenwerking tussen verschillende adviesraden, enthousiaste burgers en middenveldactoren van je gemeente. Het vergroot bovendien het draagvlak voor het ideale mondiale beleid van jouw gemeente.

Enkele mogelijkheden:

- Organiseer een denkdag, (open) raden-generaal of een lerend netwerk¹⁹.
- Ga met je eisenbundel langs op de vergaderingen van adviesraden, organisaties en burgerverenigingen.
- Bekijk met hen welke eisen ze willen onderschrijven.
- Noteer interessante aanvullingen.

15

De Wakkere Burger werkte zeven fiches uit die je begeleiden bij het schrijven van een memorandum. Neem zeker een kijkje op hun website: <https://www.dewakkereburger.be/nl/artikel/299/hoeschrijf-ik-een-memorandum>.

1.1 HET BELEID EVALUEREN

Om krachtige ambities vast te leggen is het belangrijk om eerst een goed zicht te krijgen op waar de gemeente al staat. De eerste stap is het beleid evalueren. Het kan handig zijn om het memorandum van de vorige verkiezingen en het beleidsplan van de huidige legislatuur erbij te nemen.

Overloop de volgende vragen:

- Wat zijn de sterke punten van het memorandum en het beleidsplan?
- Welke doelstellingen werden verwezenlijkt?
- Welke (nog) niet?
- Met welke punten staat de gemeente nog niet ver?

Daarnaast is het interessant om na te gaan of je gemeente al stappen gezet heeft voor de Agenda 2030. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen werden immers al goedgekeurd in 2015. Het is dus zeker mogelijk dat jouw gemeente al aan de slag is met een SDG-beleid.

Ga na of

- de SDGs al besproken zijn op de gemeenteraad/het college van burgemeester en schepenen.
- jouw gemeente de engagementsverklaring 'Global Goals Local Focus'²⁰ al ondertekend heeft.
- jouw gemeente opgenomen is in het SDG-piloottraject voor gemeenten van VVSG²¹.

16

1.2 AANBEVELINGEN FORMULEREN

Op basis van de sleutelaanbevelingen in het eerste deel van deze bundel kan je aanbevelingen op maat opnemen in de eisenbundel voor je toekomstige bestuur. Je kan daarbij op verschillende manieren tewerk gaan.

Je kan bijvoorbeeld één of meerdere sleutelaanbevelingen vooropstellen en ze een ambitieniveau geven. Of je kan gedetailleerde actiepunten formuleren bij de sleutelaanbevelingen. Het is uiteraard uitermate belangrijk dat je jouw eisen zo concreet mogelijk maakt. Hoe concreter de aanbevelingen zijn, des te meer kans dat ze ook werkelijk worden opgenomen in de beleidsnota's.

Enkele voorbeelden:

Iedereen aan boord

- Het voltallige schepencollege ondertekent de engagementsverklaring 'Global Goals Local Focus'.
- De gemeente noteert bij elke beleidsdoelstelling hoe die bijdraagt aan de SDGs.
- De gemeente erkent de autonomie en expertise van de bestaande adviesraden en betreft hen proactief bij de te maken beleidskeuzes.
- De gemeente belooft de engagementen van en faciliteert de samenwerking tussen lokale werkingen die bijdragen aan de Agenda 2030 (vb. GROS, voedselteam, trekkersgroep FairTradeGemeente, Natuurpunt, enzovoort).

Voorzie mensen en middelen

- De gemeente breidt de halftijdse betrekking van de noord-zuidambtenaar uit naar een voltijds equivalent, zodat de coördinatie van het mondiale beleid kan worden opgenomen in het takenpakket.
- Het budget voor ontwikkelingssamenwerking kent een substantiële groei tijdens de legislatuur 2020-2025, die leidt naar 0,7% van de gemeentebegroting in 2025.
- De gemeente ontwikkelt een evenwichtig en objectief subsidiereglement voor de verdeling van middelen voor ontwikkelingssamenwerking, met oog voor een balans tussen structurele ontwikkelingssamenwerking en 4de-pijlerprojecten.

Wees een mondiale gemeente

- De gemeente draagt bij aan de realisatie van de SDGs in ontwikkelingslanden door intergemeentelijke samenwerkingen aan te gaan met (projecten in) een stad of gemeente in het Zuiden.
- De gemeente voorziet een maandelijks katern in het gemeentelijke infoblad, met informatie over haar SDG-realisaties.
- De gemeente moedigt bedrijven aan om een intercultureel en divers aanwervingsbeleid op touw te zetten en geeft zelf het goede voorbeeld.
- De gemeente zorgt voor een weerspiegeling van de lokale samenleving in alle advies- en participatieraden.
- De gemeente ondersteunt een ruime verscheidenheid aan lokale acties die gekoppeld zijn aan de SDGs, bijvoorbeeld wat betreft lokale voedselstrategieën.
- De gemeente neemt het criterium 'klimaat' op bij de beoordeling van projecten en geeft het een vaste plaats in de werking rond haar stedenband.
- De gemeente ondersteunt en stimuleert de lokale kringloop- en deeleconomie.
- De gemeente neemt strenge duurzaamheidscriteria op voor haar openbare aanbestedingen.
- De gemeente maakt werk van de titel FairTradeGemeente of blaast de werking nieuw leven in.
- De gemeente maakt tegen 2019 een duidelijk en realistisch actieplan voor het Burge-meestersconvenant, dat uitgevoerd wordt tegen 2025.
- De gemeente gaat intergemeentelijke samenwerkingen aan om een klimaatneutrale regio te worden, onder andere door groepsaankopen intergemeentelijk aan te bieden.

17

Kreeg jouw gemeente impulssubsidies voor ontwikkelingssamenwerking?

Wees dan extra waakzaam wanneer ze haar nieuwe begroting opmaakt en volg de uitvoering ervan goed op.

Sinds 2016 is er immers een nieuwe regeling over de sectorale subsidies van kracht. **Hierdoor zijn de sectorale subsidies, waar de impulssubsidies ontwikkelingssamenwerking bij horen, opgegaan in het Gemeentefonds.** Dit betekent dat de middelen er voorlopig nog wel zijn, maar de toewijzing (oormerking) volledig weggevallen is én gemeenten niet langer een verantwoording moeten indienen. Dit past binnen het Planlastendecreet²² van de Vlaamse overheid. Het doel is gemeenten minder administratie te geven en meer autonomie en vrijheid bij hun besteding van middelen.

Voor de betrokken sectoren – naast ontwikkelingssamenwerking ook cultuur, jeugd en sport –, voor het flankerend onderwijsbeleid, de bestrijding van kinderarmoede en de integratiesubsidies is dit niet zo'n goed nieuws. **Er bestaat immers geen garantie meer** dat de budgetten hiervoor, die ingeschreven waren in de vorige beleids- en beheerscyclus, ook in de toekomst effectief besteed zullen worden zoals ooit voorzien. In budgettair moeilijke tijden of onder een ander bewind is de verleiding misschien groot om het geld te besteden aan andere zaken dan ontwikkelingssamenwerking of de SDGs.

Weet je niet of je gemeente impulssubsidies kreeg? Of wil je graag extra tips en advies over hoe je het budget voor ontwikkelingssamenwerking kan verdedigen? Neem dan zeker contact met ons op via gros@11.be.

18

2. WEGEN OP HET BELEID

Maak een inventaris van alle democratische partijen die in je gemeente opkomen en leg hen de eisenbundel voor

Hoe vroeger je dit doet, hoe groter de kans dat je de auteurs van de verkiezingsprogramma's effectief inspireert.

Zorg ervoor dat je je eisenbundel ook kan beargumenteren

Leg een gesprek vast met elke partijvoorzitter apart, of organiseer een gezamenlijke ontmoeting/vergadering met alle voorzitters samen. Je kan je gesprek achter gesloten deuren houden of openbaar en dit moment aangrijpen voor een beleidsdialoog. Sommigen verkiezen de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie van hun stad of gemeente om met het beleid in dialoog te gaan.

Maak je eisen ook bekend bij het brede publiek

Zo vergroot je het draagvlak voor wat je van het toekomstige bestuur vraagt en zijn de opkomende politici sneller geneigd om je eisen op te nemen in hun lokale partijprogramma's.

→ **via de lokale en regionale pers**

Vraag bij de gemeente een perslijst op van de lokale en regionale media. Je vindt dit doorgaans ook op de gemeentelijke website. Verstuur een persbericht met de mondiale beleidseisen voor je bestuur. 'Hoe duurzaam wil onze gemeente zijn?' kan een passende titel voor je persbericht zijn. Of, nog beter, stel één krachtige eis centraal om de aandacht te trekken, bijvoorbeeld: 'Ondersteunt ook onze gemeente de SDG-agenda ten volle?' Als je acties plant, vergeet dan niet om ook die te bezorgen aan de pers en de journalisten ervoor uit te nodigen.

→ **via de sociale media**

De meeste politici zijn tegenwoordig ook erg actief op sociale media (Facebook, Twitter, Instagram, enzovoort), zeker in verkiezingstijd. Ze voeren er soms hele discussies op. Het is dus zeker de moeite waard om ook via deze kanalen (vooral Twitter en Facebook) je eisen bekend te maken of je vragen te stellen aan de opkomende partijvoorzitters. Hou de discussies wel constructief en opbouwend.

→ **via publieke acties**

Met publieke acties kan je tonen dat je mondiale eisen een draagvlak hebben. Werk eventueel samen met andere organisaties of adviesraden om je actie kracht bij te zetten. Nodig zowel de verkiezingskandidaten als de lokale en regionale pers uit.

Enkele suggesties:

- Maak je eigen verkiezingsaffiche met slogan, bv. 'wij willen leven in een mondiale gemeente'.
- Organiseer een debat tussen de diverse politieke partijen en vertegenwoordigers van de noord-zuidbeweging.
- Laat zien in welke wereld jij wil leven in 2030 met een ludieke actie op de grote markt.
- Organiseer een filmavond²³ over een mondiale problematiek en koppel er een interview met een lokale kandidaat aan.
- Organiseer een debat/panelgesprek met verschillende politici.
- Bundel je beleidseisen in een petitie, laat die door zoveel mogelijk mensen ondertekenen en overhandig ze aan de partijvoorzitters tijdens een persconferentie.

20

3. HET BELEID OPVOLGEN

Na de verkiezingen moet het nieuwe schepencollege overtuigd worden van de mondiale eisenbundel. Ga in dialoog met je nieuwe bestuur en bekijk samen de beleidsprioriteiten. Staat het achter de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen? Welke beloftes heeft het gemaakt in de aanloop naar de verkiezingen? Waar willen de bevoegde schepenen werk van maken? Hoe kunnen jullie hier samen aan werken?

Daarnaast is het belangrijk om als mondiale burger te blijven wegen op het beleid tijdens de volledige legislatuur. Zit je in de GROS, dan ben je daarvoor alvast goed geplaatst. Maar je kan met je GROS ook bekijken of de samenwerking met andere adviesraden of organisaties en burgerinitiatieven een vervolg kan krijgen en een breed middenveld-netwerk oprichten. Zo bundel je expertise en vergroot je je gewicht op het gemeentelijke beleid.

Wist je dat?

Je geen lid hoeft te zijn van een adviesraad om punten op de gemeenteraad geagendeerd te krijgen?

Dankzij het gemeentedecreet kunnen burgers een 'voorstel van burgers' agenderen. Dit zogenaamde burgerinitiatief geeft aan alle inwoners van de gemeente het recht om zelf vragen en voorstellen over de gemeentelijke beleidsvoering en dienstverlening te laten opnemen op de agenda van de gemeenteraad en ze mondeling toe te lichten.

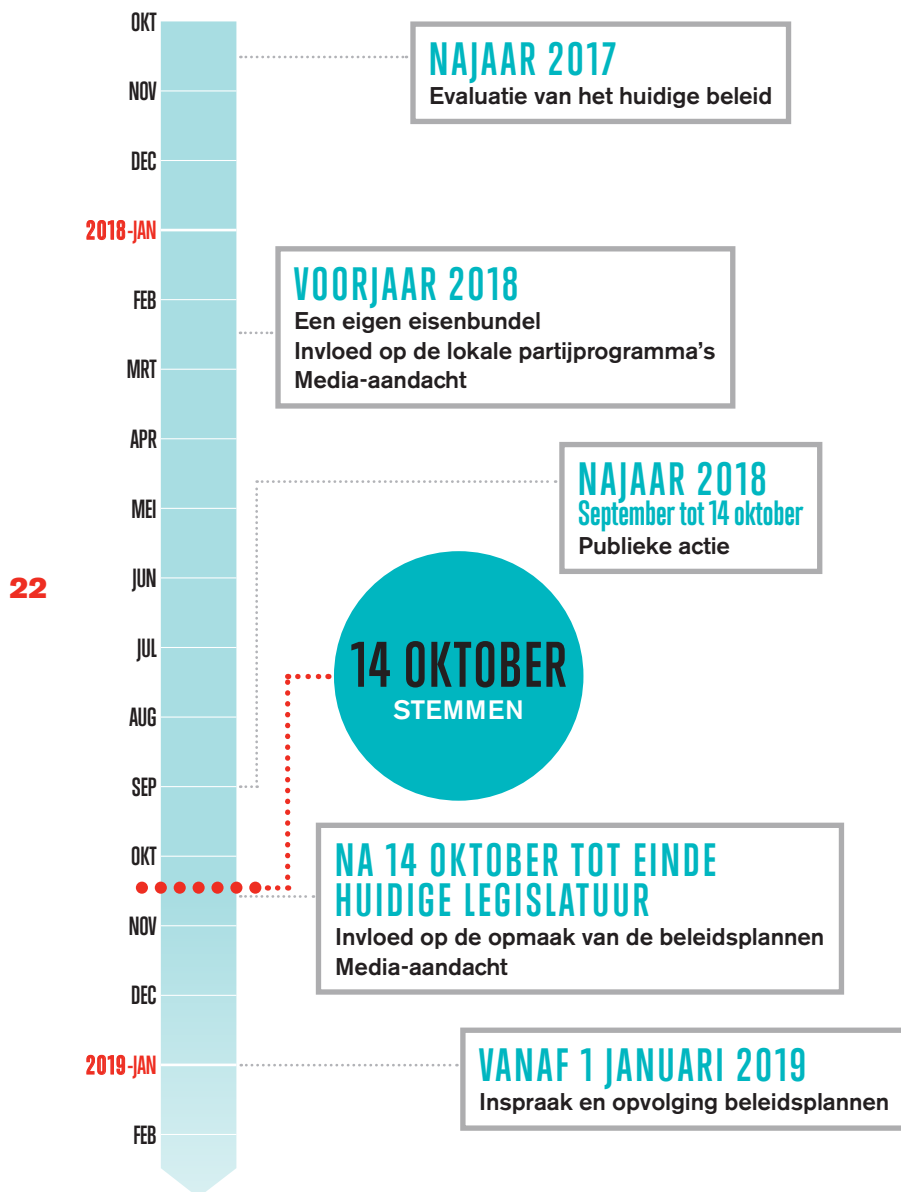
Om de agenda te halen moeten de voorstellen van de burgers gesteund worden door een aantal inwoners ouder dan zestien jaar:

- gemeenten met minder dan 15.000 inwoners: 2% van de inwoners.
- gemeenten met minstens 15.000 en minder dan 30.000 inwoners: 300 inwoners.
- gemeenten met minstens 30.000 inwoners: 1% van de inwoners.

Het gemeentebestuur stelt formulieren ter beschikking. De ingevulde formulieren moeten de naam, voornaam, geboortedatum en woonplaats van alle ondertekenaars vermelden en aangetekend opgestuurd worden naar het college van burgemeester en schepenen. Dat kijkt de ingevulde formulieren na. De burgervoorstellen die minstens twintig dagen voor de volgende gemeenteraadszitting worden ingediend, komen op die vergadering.

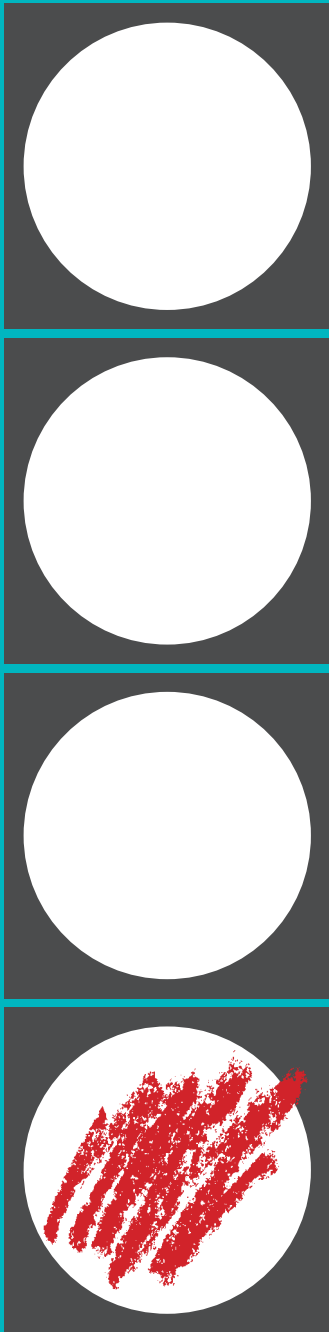
21

TIJDLIJN

EINDNOTEN

- 1 VVSG bracht in 2015 een publicatie uit over de veranderde noord-zuidvisie: http://www.vvsg.be/Internationaal/Noord-Zuid/Documents/VanNoord-ZuidNaarMondiaal_0305.pdf
- 2 <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
- 3 Meer info over de beleids- en beheerscycli: <http://lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc-strategisch-en-financieel-beleid>
- 4 <http://www.euocities.eu/>
- 5 <http://nottip.be/>
- 6 <http://unctad.org/en/pages/PressRelease.aspx?OriginalVersionID=194>
- 7 In 2016 gaf België aan 0,49% van zijn bni te besteden aan officiële ontwikkelingshulp. Meer info: <http://www.11.be/artikels/item/cijfers-oda-2016>
- 8 Meer info over educatief aanbod voor scholen: <https://www.klasement.net/wereldburgerschapseducatie/>
- 9 Orbit ontwikkelde tien aanbevelingen voor een menswaardig lokaal beleid: www.orbitvw.be
- 10 Meer info over ethisch en duurzaam beleggen: <http://fairfin.be/>
- 11 http://www.covenantofmayors.eu/index_en.html
- 12 Bond Beter Leefmilieu bracht een inspiratieboek voor een duurzaam lokaal beleid uit, met concrete aanbevelingen: <https://www.gemeentevoordetoekomst.be/inspiratieboek>
- 13 <https://www.vredeseilanden.be/nl/project/food-smart-cities>
- 14 Wereldsolidariteit schreef hierover een Fiche Duurzaam Aankopen: https://www.cleanecleren.be/images/downloads/FicheDuurzaamAankopen_def.pdf
- 15 Meer info over de verschillende labels: <https://www.labelinfo.be/>
- 16 Meer info: http://www.vvsg.be/Werking_Organisatie/Overheidsopdrachten/Pages/Steunpunt.aspx
- 17 <http://www.schonecleren.be/>
- 18 <http://fairtradegemeenten.be/>
- 19 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. Een lerend netwerk adviesraden – publicatie 11.11.11. Meer info: www.11.be/perspective2030
- 20 <http://www.vvsg.be/Internationaal/Noord-Zuid/Pages/Engagementsverklaring-'global-goals'-local-focus'.aspx>
- 21 <http://www.vvsg.be/Internationaal/Noord-Zuid/Pages/Oproep-SDG-pilootgemeenten.aspx>
- 22 http://www.vvsg.be/Werking_Organisatie/Planlastvermindering/Pages/default.aspx
- 23 MOOOV heeft een interessant aanbod aan wereldfilms: <http://www.moovv.be/Home/>

Meer weten?

www.11.be/gemeente

Of contacteer ons: gros@11.be

11.11.11 – Koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging
Vlasfabriekstraat 11 – 1060 Brussel

Perspective
2030

11.11.11
VECHT MEE TEGEN ONRECHT